

Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Aleksandra Zeman

2. Dzieło habilitacyjne

Wskazanie dzieła wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789)

Szczególnym osiągnięciem naukowo-artystycznym, o którym mowa w art. 16 ust. 2 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) jest dołączona płyta **Paweł Łukaszewski – „Beatus vir”, Musica Sacra 9 , DUX 1465 (2018)**. Stanowi ona dzieło artystyczne przygotowane w ramach procesu habilitacyjnego.

Projekt „Beatus vir” stanowi autorską, niepowtarzalną interpretację dzieł muzyki chóralnej *a cappella* Pawła Łukaszewskiego. Od samego początku przygotowane dzieło jest moją samodzielną pracą. Kompozycje Pawła Łukaszewskiego¹, jednego z najwybitniejszych w świecie, współczesnych twórców muzyki sakralnej, wyrastają z dziedzictwa kulturowego związanego z polską tradycją religijną. Kompozytor sam wyznał: „Pisanie muzyki sakralnej jest dla mnie sposobem na życie. Żyję tą muzyką, jest ona obecna na wiele sposobów w moim życiu codziennym (...). *Sacrum* to głębia, przestrzeń, spojrzenie z perspektywy. Dźwięki, harmonia i akordy pomagają nam znaleźć własne miejsce w tym *sacrum*...”. W muzyce Pawła Łukaszewskiego odkrywam objawiającą się moc i dobroć Boga, w której Słowo pełni ważną rolę. Dzieła nagrane na płycie skłaniają mnie do zastanowienia się nad życiem świętych i błogosławionych, którym poświęcone są poszczególne utwory, ale także są chwilą zastanowienia nad sensem życia w ogóle. Są dla mnie szczególną kontemplacją

---

¹ prof. dr hab. Paweł Łukaszewski – kompozytor, dyrygent, pedagog, organizator życia muzycznego. W kadencji 2016-2020 pełni funkcję prorektora ds. nauki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Urodzony w 1968 roku w Częstochowie. Syn kompozytora Wojciecha Łukaszewskiego. Za swoją twórczość kompozytorską otrzymał wiele nagród i wyróżnień, m.in. w 1994 r. - II nagrodę na 2. Forum Młodych Kompozytorów w Krakowie oraz wyróżnienie na Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda (1992). W 1995 r. – I nagrodę na Konkursie Akademii Muzycznej w Warszawie, w 1996 - II nagrodę na 5. Konkursie Kompozytorskim im. Adama Didura w Sanoku (1996). Ponadto został uhonorowany m. in. Nagrodą im. św. Brata Alberta (2006), Brązowym Medalem Gloria Artis (2011), Nagrodą Prymasa Polski (2011). Dziewięciokrotnie otrzymał także nagrodę fonograficzną Fryderyk (2005, 2006, 2008, 2011, 2013, 2016-dwukrotnie, 2017-dwukrotnie).

i uwielbieniem miłości Ojca, która stwarza nas każdego dnia i pragnie naszego szczęścia aż do osiągnięcia wiecznej szczęśliwości.

Płyta „Beatus vir”, w tłumaczeniu na język polski „Błogosławiony mąż”, obejmuje piętnaście kompozycji na chór mieszany *a cappella*. Tytuł płyty zaczerpnięty został od tytułu cyklu ośmiu utworów „Beatus vir”, które zostały skomponowane w latach 1996-2007. Najwcześniej powstały następujące dzieła: „Beatus vir, Sanctus Martinus” (1996) o św. Marcynie – biskupie z Tours, „Beatus vir, Sanctus Adalbertus” (1997) poświęcony św. Wojciechowi, a napisany do tekstu Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego². Kolejnymi, powstałymi w 2001 roku są dwa dzieła: „Beatus vir, Cardinalis Wyszyński” (2001) będący modlitwą o beatyfikację Prymasa Tysiąclecia, napisany na zamówienie Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego oraz „Beatus vir, Sanctus Ioannes de Dukla” (2001) o św. Janie z Dukli do tekstu Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego. W 2003 roku powstały trzy kompozycje: „Beatus vir, Sanctus Paulus” (2003) ku czci św. Pawła Apostoła, „Beatus vir, Sanctus Antonius” (2003) dedykowany św. Antoniemu z Padwy oraz utwór o św. Stanisławie, biskupie i męczenniku, „Splendor Patriae – Beatus vir, Sanctus Stanislaus” (2003) do tekstu Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego. Cykl zamyka kompozycja „Gloria Gentis – Beatus vir, Sanctus Sigismundus” (2003/2007) poświęcona św. Zygmuntowi Szczęsnemu-Felińkiemu, również do tekstu Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego.

Cykl „Beatus vir” jest niezwykle przemyślanym rezultatem kompozytorskiej wizji Pawła Łukaszewskiego. Źródła inspiracji i twórczych pomysłów często w przypadku kompozytora oscylują wokół wartości rodzinnych. Osoby św. Marcina, św. Wojciecha (Adalbertus) oraz św. Antoniego wskazują na imiona św. Patronów szczególnie bliskie kompozytorowi z uwagi na brata Marcina, ojca Wojciecha i dziadka Antoniego. Ważne dla całości cyklu było także spotkanie Pawła Łukaszewskiego z Jerzym Wojtczakiem-Szymkowskim, autorem wielu tłumaczeń dokumentów i akt związanych z procesami beatyfikacyjnymi polskich kandydatów na ołtarze.

Cykl „Beatus vir” został na płycie dopełniony pięcioma utworami sakralnymi kompozytora. Cztery z nich powstały również ku czci świętych lub kandydatów na ołtarze. Możemy więc usłyszeć poruszający do głębi „Ostatni list Świętego Maksymiliana do

---

² prof. dr hab. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski – absolwent Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadził badania nad m.in. nad pismami Ojców Kościoła i hagiografią polskiego średniowiecza. Bliska mu była również problematyka kultury polskiej, głęboko zakorzeniona w kulturze łacińskiej. Był w ścisłym gronie tłumaczy związanych z procesami beatyfikacyjnymi polskich kandydatów na ołtarze, m.in. Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego-Felińskiego i Ojca Maksymiliana Marii Kolbego. Notkę sporządził na podstawie tekstu ks. Piotra Szczura, „Vox Patrium”³⁶ (2016) t. 65, źródło: http://www.voxpatrum.pl/pdf/Vox65/Wojtczak_zyciorys.pdf, [stan z: 25.02.2018 r., godz. 20.15].

Matki”, wysłany z obozu koncentracyjnego w Auschwitz, który z oryginału niemieckiego przełożył o. Roman Soczewka OFM Conv. Płyta zawiera także „Hommage á Edith Stein” – „Hold Edycie Stein”, czyli św. Teresie Benedykcie od Krzyża, nawróconej Żydówce, dziewicy i męczennicy, patronki Europy, a także pełny dramaturgii „Tu es Petrus”, napisany dla Jana Pawła II w 1992 roku, w 75 rocznicę objawień fatimskich i 11 rocznicę zamachu na jego życie. Na płycie wybrzmiewa także „Modlitwa za Ojczyznę”, utwór skomponowany do tekstu Sługi Bożego ks. Piotra Skargi. Piątym utworem spoza cyklu „Beatus Vir” jest napisane w 1996 roku dziękczynne „Jubilate Deo” – „Wołajcie radośnie na cześć Pana”, zadedykowane Janowi Węcowskiemu na 70-lecie PZCHiO.

Niniejsza płyta obejmuje muzykę przejawiającą odmienne, niezwykle zróżnicowane sposoby narracji. Zawsze jednak charakteryzuje ją klimat i duch sacrum, w którym słowo podporządkowana jest bardzo często koncepcja form. Dialogowanie głosów, przemyślana harmonika wzmacnia przekaz słowny prowadzący wykonawców i słuchaczy do kulminacji pełnej „rozciągania” i wręcz „zatrzymania” czasu, tak potrzebnego człowiekowi pielgrzymującemu w codzienności ku swojemu wiecznemu celowi, ku Bogu.

Prawykonanie cyklu miało miejsce w 2007 roku w Katedrze Warszawsko-Praskiej, w ramach Międzynarodowego Festiwalu „Musica Sacra”. Poszczególne utwory z omawianego cyklu funkcjonują także jako niezależne kompozycje i są wykonywane na scenach nie tylko Europy. Płyta „Beatus vir” odchodzi od układu chronologicznego. Utwory wybrzmiewają tutaj w innej kolejności, zgodnie z narracją muzyczną, zaproponowaną przeze mnie i zaakceptowaną przez kompozytora. Ponadto kluczowy cykl został poszerzony o inne dzieła, ściśle nawiązujące do podjętej przez Pawła Łukaszewskiego koncepcji.

Poniżej przedstawiam spis utworów w kolejności zgodnej z rejestracją na płycie CD:

1. „Ostatni list św. Maksymiliana do Matki” (1993)
- „BEATUS VIR”
2. „Beatusvir, Sanctus Adalbertus” (1997) sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski
3. „Beatusvir, Sanctus Martinus” (1996)
4. „Splendor Patriae – Beatusvir, Sanctus Stanislaus” (2003)
5. „Beatusvir, Sanctus Ioannes de Dukla” (2001) sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski
6. „Beatus vir, Sanctus Paulus” (2003)
7. „Beatusvir, Sanctus Antonius” (2003)

8. „Gloria Gentis – Beatusvir, Sanctus Sigismundus” (2003/2007) sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski
9. „Beatusvir, Cardinalis Wyszyński” (2001)
„HOMMAGE Á EDITH STEIN” (2002)
10. „Tagesgebet”
11. „Gabengebet”
12. „Schlussgebet”
13. „Tues Petrus” (1992)
14. „Jubilate Deo” (1996)
15. „Modlitwa za Ojczyznę” (1997) sł. ks. Piotr Skarga

2.1. Omówienie utworów obejmujących dzieło habilitacyjne

Omawiane dzieło artystyczne otwiera poruszający „**Ostatni list Świętego Maksymiliana do Matki**”, wysłany z obozu koncentracyjnego w Auschwitz. List z oryginału niemieckiego przełożył o. Roman Soczewka OFM Conv.

Język brzmieniowy utworu wprowadza słuchacza w modlitewno-mistyczny nastrój przepełniony z jednej strony spokojem i wyciszeniem, z drugiej jednak ogromnym napięciem. Kompozytor ograniczył w nim środki rytmiczne i harmoniczne dla podkreślenia nastroju miejsca, z którego św. Maksymilian wysłał list. Tempa w utworze zaproponowane przez kompozytora takie jak: *larghetto doloroso*, *largo*, *grave*, *largo*, jakby zatrzymują czas, uspokajają, kontrastując z dramaturgią zaistniałej sytuacji. Ambitus utworu wynosi ponad dwie oktawy. Górny dźwięk graniczny omawianego pola badawczego, którym jest g^2 w sopranie, zastosowany został w kilku miejscach kulminacyjnych utworu dla podkreślenia treści słownych, które dodatkowo wzmocnione są dynamiką *forte*: „kochana Mamo” – t.28-29 lub *sforzato*: „przyjechałem z transportem” – t.21. Dolną granicę stanowi D w basie i wybrzmiewa w ostatnim, najniższym akordzie utworu, który poprzedzony jest linią melodyczną poruszającą się niewielkimi odległościami, wykorzystującymi najczęściej pochody sekundowe. Kompozycja należy do typu tonalnych, w której fragmenty charakteryzują się rozszerzoną tonalnością. Charakterystycznym zjawiskiem jest polimetria sukcesywna, dzięki której wyrazista może być prozodia przekazanego tekstu. Utwór cechuje prostota języka dźwiękowego, a głębię przekazu muzycznego podkreśla zmieniająca się

faktura czterogłosowa, sześciogłosowa i ośmiogłosowa potęgująca w szczególności sposób dramaturgię sytuacji – np. t.49, t.65.

„**Beatus vir, Sanctus Adalbertus**” rozpoczyna i kończy śpiew o charakterze antyfonalnym, który pozwolił na stworzenie podniosłego, uroczystego charakteru dzieła. Głosy żeńskie z męskimi prowadzą ze sobą dialog, śpiewając naprzemiennie. Ważne było dla mnie uzyskanie stopliwego brzmienia, a także wyrazistej gradacji dynamicznej od forte fortissimo do piano. Utwór cechuje różnorodność artykulacyjna: akcentowane akordy na mocnych częściach taktu, ale i wybrzmiewają fragmenty odznaczające się akcentami przesuniętymi względem głównych miar. Charakterystyczne są również akordy ustawiane *staccato* oraz *tenuto* w skrajnych częściach utworu, które potęgują majestatyczny jego nastrój. Szczególnym wyzwaniem dla wykonawców była zastosowana przez kompozytora w środkowej części dzieła „odnowiona technika hoquetowa” i współgrająca z nią technika diagonalnego prowadzenia linii melodycznej, realizowana poprzez rozbitcie poszczególnych sylab między partie głosów w chórze (w dynamice *piano*, *pianissimo*: „Mille anni colliguntur”, t.17-20 oraz w dynamice *forte* „ex quo fata repetuntur”, t.21). Stanowi ona przestrzeń jakby zatrzymania modlitwy, ciszy, skupienia, zwrócenia uwagi w stronę wieczności do której zmierza każdy z nas. Utwór cechują duże zmiany tempa w toku utworu. Trzecia część wybrzmiewa w szybszym tempie wyrażając zwycięski, radosny los Męczennika, który „(...) jest po prawicy Zmartwychwstałego...”. Dzieło charakteryzuje duża rozpiętość skali od E do g^2 , które wybrzmiewa również w *piano*. Dźwięki graniczne skali: g^2 w sopranach prezentowane są na przestrzeni dłuższego odcinka utworu, np. t. 21-26.

„**Beatus vir, Sanctus Martinus**” powstały w 1996 do tekstu liturgicznego w języku łacińskim ze wspomnienia św. Marcina (11 listopada). Warto zwrócić uwagę na obecne w tym utworze elementy charakteryzujące kompozytorski styl muzyki wokalne Pawła Łukaszewskiego. Jest to polimetria. Częste zmiany metrum występujące niemalże co takt, np. t.40-47 (2/2, 6/8, 8/8, 2/2, 6/8, 2/4, 8/8) podporządkowane są prozodii tekstu utworu. Ponadto kompozytorski redukcjonizm przejawia się w gwałtownie następujących po sobie krótkich i zwartych minifazach utworu (t.11-26). Brzmienie tego utworu, podobnie jak i innych, charakteryzuje silny ładunek emocjonalny wzmocniony często zmieniającą się dynamiką. W utworze pojawiają się również fazy prowadzone techniką diagonalną (t. 11-16 i t.20-21). Dla wyrazistego wybrzmienia poszczególnych sylab, które rozdzielone są między różne głosy w chórze, konieczne było wyznaczenie odpowiednich miejsc na oddech, co w konsekwencji

wpłynęło także na właściwą intonację akcentowanych sylab. W języku muzycznym kompozytora Pawła Łukaszewskiego należy zwrócić uwagę na dysonanse brzmiące „konsonansowo”. Utwór „Beatus vir, Sanctus Martinus” kończy diatoniczne współbrzmienie klasterowe.

Uroczysta pieśń pochwalna o charakterze hymnu „**Splendor Patriae – Beatus vir, Sanctus Stanislaus**” (In honorem Sancti Stanislai Episcopi et Martyris – Ku czci świętego Stanisława biskupa i męczennika) powstała w 2003 do tekstu Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego na zamówienie krakowskiego Zakonu OO. Paulinów na Skałce z okazji 750-rocznicy kanonizacji św. Stanisława. Utwór stylizowany jest na późnośredniowieczną sekwencję mszalną charakteryzującą się układem stroficznym (11 strof). Każda strofa posiada trzy wersy o schemacie sylabicznym: 8, 8, 7. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski w podniosły, poetycki sposób opisuje najważniejsze fakty z życia świętego Stanisława. Tekst poezji napisany współczesną łaciną, opiewa czyny i zasługi Świętego Stanisława żyjącego w XI wieku. Pieśń jest swego rodzaju skarbcem łączącym „stare z nowym” („nova et vetera”). Autor zachęca naród do naśladowania umysłem, wolą i sercem cnót, w tym szczególnie miłości, wskazując tym samym na jedyną, pewną drogę, pozwalającą człowiekowi osiągnąć prawdziwe szczęście. Rozbudowana melodyka angażuje niemalże całą skalę chóru od Es (basy) do as² (soprany). Dźwięki skrajne występują w punkcie centralnym dzieła, mówiącym o tragicznej śmierci biskupa Stanisława. Strofa ta stanowi centrum kompozycji (6 strofa). Muzyka podporządkowana tekstowi w sposób płynny i wielobarwny wyraża znaczenie tekstu. Częste zmiany dynamiki oraz różnorodność odcieni dynamicznych utworu: *mp-mf-mp-mf-f-mp-f-ff-f-mp-f-mp-f-ff* dotyczą wszystkich głósów (dynamika jednopłaszczyznowa). Zmiany te ściśle podporządkowane są narracji tekstu. Ważne było dla mnie zastosowanie częstych zmian dynamicznych wskazanych przez kompozytora, ze świadomym, emocjonalnym zabarwianiem tekstu zgodnie z jego znaczeniem. Warto zwrócić uwagę, iż strofa przywołująca imię świętego Stanisława jako jedyna została powtórzona dwukrotnie. Kompozytor jeszcze raz zwraca uwagę i wykonawcy, i słuchacza na postać świętego, prowadząc ich do wewnętrznego przeżycia i przemyślenia znaczenia słów. Wspomnienie uobecnia osobę świętego, pozwala uczestniczyć w jego życiu tutaj i teraz. Być może stanowi również troskę, by każdy ze słuchaczy mógł mieć udział w szczęśliwej wieczności biskupa. Także zmiany agogiczne, skoki interwałowe: sekundy, septymy, akordowy typ opracowania dzieła, czyniący tekst czytelnym i zrozumiałym, zmienność barw harmoniczych, faktura

w przeważającej mierze ośmiogłosowa, deklamacyjna sprzyja uwzniośleniu tekstu, przekazaniu ważnych treści.

Jako piąty na płycie znalazł się utwór **„Beatus vir, Sanctus Ioannes de Dukla”**, będący łacińskim tekstem współczesnym, napisanym przez Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego, któremu dzieło zostało przez kompozytora dedykowane. Charakteryzuje go radosny, laudatywny ton wynikający z wielu planów muzycznych, wzmocnionych motywami melodyczno-rytmicznymi, które można określić jako melizmaty. Narastająca dynamika, przyśpieszone tempo i akcenty artykulacyjne tworzą nowatorski rodzaj jubilacji. Dzieło obfituje w bardziej lub mniej widoczne nawiązania do tradycji średniowiecza. Charakterystyczny dla utworu jest niemal nieprzerwany ruch ósemek rozmieszczonych w złożonym metrum 5/8 i wynikająca z niego nieregularność akcentów, co sprawia wrażenie nieustannego napędzania muzycznego toku. Ma tu miejsce wyraźna opozycja głosów wysokich względem głosów niskich. Melodia, którą kompozytor powierza sopranowi i tenorowi, na otwierającym, potraktowanym melizmatycznie „Alleluja” operuje krokami całotonowymi, co nasuwa skojarzenie ze średniowieczną modalnością. Melodia „faluje” na tle dwudźwiękowych struktur w niskich głosach, co być może potraktować można jako nawiązanie do organum melizmatycznego. Z kolei na słowach „Gaudet ordo monachorum”, a później „Inter sanctos numeratur”, związanych z radością i boskością, melodia zaczyna operować większymi skokami, w pierwszej fazie wspinając się sekwencyjnie do góry (opiera się na skali pentatonicznej). Dzieło charakteryzuje budowa klamrowa: melizmatyczne „Alleluja” otwiera i zamyka utwór.

Kolejnym utworem na płycie jest **„Beatus vir, Sanctus Paulus”**, skomponowany do łacińskiego tekstu liturgicznego. Powstał on w 2003 roku na zamówienie dyrygent i dyrektor artystycznej Chóru Dominicantes Karoliny Piotrowskiej-Sobczak z Poznania w związku z uroczystością świętych Piotra i Pawła. Analizując język muzyczny zastosowany w tym utworze przez kompozytora, zwraca uwagę wieloplanowość faktury, radosny ton wybrzmiewający głównie w uroczystym, rozbudowanym „Alleluja” rozpoczynającym i kończącym kompozycję. Utwór utrzymany jest w szybkim tempie: „vivo” (ćwierćnuta = 120). Pierwszoplanowy w omawianym dziele staje się czynnik motoryczny.

„Alleluja” wybrzmiewa w kilku planach rytmicznych mających charakter ostinaty. Realizowany jest kolejno w tenorach, początkowo w dwugłosie tenorów (równe ćwierćnotowe układy rytmiczne), następnie w altach (kwinty poruszające się ruchem sekund

małych w górę i w dół ćwierćnutami przesuniętymi względem głównych miar o szesnastkę, z zastosowaniem rytmów punktowanych). Sopran i basy wprowadzają biblijną aklamację „Alleluja” w układach ósemkowych, alty natomiast drobnym ruchem trioli zagęszczają ruch muzyczny. Sprawiają, że utwór jest lekki i potoczny.

Ascetyczny początek utworu otwierają tenory operujące współbrzmieniami od konsonansów doskonałych, przez niedoskonałą tercję, aż po interwał sekundy na końcu drugiego taktu. Masa dźwiękowa stopniowo się rozrasta poprzez włączanie się kolejnych głosów, z których każdy dodatkowo operuje inną formułą rytmiczną. To sukcesywne nagromadzenie środków daje poczucie zmierzania do pełni brzmienia. Poczucie oparcia i stabilności zapewniają powtarzane od samego początku ćwierćnutowe struktury w tenorze. Stabilne ramy wypełnia powierzony altom drobny ruch trioli wprowadzając element motoryczny i zagęszczając muzyczny ruch.

Apostrofa w tekście, muzycznie podkreślona jest przez wprowadzenie na tych odcinkach homorytmii. Ważną rolę pełni również wprowadzane w kluczowych momentach tekstu unisono lub śpiew w oktawach. Kompozytor przeciwstawia ascezę brzmienia bogactwu masy dźwiękowej na krótkich odcinkach, podążając za semantyką tekstu. Symboliczne w wymowie może być również zakończenie utworu, w którym muzyka nagle się urywa (dodatkowo podkreślone uwagą kompozytora „senza ritenuto”).

Biblijna aklamacja „Alleluja” (wchwalajcie Jahwe!) występująca w utworach cyklu „Beatus vir”, stanowi formułę integracyjną kompozycji. Dla kompozytora ważne są imiona świętych i używa ich w przemyślany sposób. W omawianej kompozycji imię św. Pawła i jego atrybuty podkreślone zostały fakturą *nota contra notam*.

Siódmym utworem mojego dzieła habilitacyjnego jest, należący do pierwotnego cyklu „**Beatus vir**, „**Sanctus Antonius**”. Paweł Łukaszewski zadedykował kompozycję swojej mamie, która ma szczególne nabożeństwo do tego świętego. Dzieło charakteryzuje ton przepełniony radością, wyrażoną muzycznie przez wieloplanowość faktury.

Utwór zbudowany na zasadzie zestawienia dwóch sposobów kształtowania muzycznej materii, kontrastujących pod względem faktury, ukształtowania melodyczno-rytmicznego i charakteru. Odcinek otwierający utwór ma uroczysty, podniosły charakter poprzez użycie trójdzielnego metrum, homorytmiczne ukształtowanie struktury głosowej, sylabiczne potraktowanie tekstu, quasi tonalność objawiającą się zastosowaniem pełnych akordów konsonansowych i łączenia ich w sposób nasuwający skojarzenie dążenia do jakiegoś centrum dźwiękowego. Kompozytor czterokrotnie eksponuje imię świętego: „Beate Antoni” (t. 10-14,

53-58), początkowo w dynamice *forte*, następnie w *fortissimo*, a także „Antoni” (t. 25-32, 59-66). Kontrastujący odcinek (rozpoczynający się od słów „Divinae legis amator”) wprowadza zmianę metrum na parzyste (dwudzielne, czterodzielne) i opiera się na rytmice synkopowanej z przesunięciem akcentów. Głosy żeńskie prowadzą melodie na tle burdonowego towarzyszenia dwudźwiękowych struktur w głosach męskich – wprowadzenie współbrzmienia sekundy w tym akompaniamencie nadaje wartości kolorystycznej. Powtarzalność struktur rytmicznych w tym fragmencie może nasuwać skojarzenie z techniką izorytmii w muzyce dawnej. Z kolejną apostrofą do świętego powraca homorytmiczne kształtowanie głosów i zastosowanie pełnych współbrzmień akordowych. Również na zamykającym utwór uroczystym „Alleluja” powraca quasi tonalność z początku utworu i relacje głosów w nota contra notam.

„**Gloria Gentis – Beatus vir, Sanctus Sigismundus**” (2003/2007) z tekstem współczesnym w języku łacińskim Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego charakteryzuje olbrzymi wolumen brzmienia. Praca polegała na uzyskaniu zarówno nasyconego brzmieniem kontemplacyjnego *pianissimo* (t. 14-17, 90-93) jak i potężnego *fortissimo* dominującego w utworze, a spotęgowanego rozległymi płaszczyznami dźwiękowymi wykorzystującymi całą skalę aparatu wykonawczego (np. t. 9-10, 138-143). Po monumentalnym wprowadzeniu pełnym chwały dla Pasterza św. arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, wybrzmiewa część z charakterystycznymi dwoma planami harmonicznymi. Pierwszy, wyróżniający się prostą melodyką, drugi wybrzmiewający w sopranach i basach jest przesunięty względem głównych miar, a jego melodykę wyróżniają charakterystyczne motywy takie jak np. skoki interwałowe: sekundy, kwinty, trytony, seksty. Obecne są częste zmiany tempa w toku utworu, zdwojenia oktawowo, zmultiplikowane współbrzmienia harmoniczne intensyfikujące brzmienie. Następnie w przebiegu motorycznym fraz dominuje melodyka figuracyjna z charakterystyczną ostinatową grupą szesnastkową pojawiającą się w formie dialogu w altach i sopranach, następnie w sopranach i basach. Wyróżniają utwór pojawiające się mordenty ozdabiające frazę, a także rozległe płaszczyzny dźwiękowe wykorzystujące całą skalę aparatu wykonawczego.

„**Beatus vir, Cardinalis Wyszyński**” (2001) prezentuje charakterystyczne dla muzyki Pawła Łukaszewskiego zastosowanie techniki linearnego przedstawiania materiału dźwiękowego. W wyniku równoczesnego prowadzenia linii melodycznych w poszczególnych głosach, nie regulowanego ścisłymi zasadami harmoniki, powstają współbrzmienia

dysonansowe. Ciekawym zabiegiem jest zastosowanie pionów oktawowych na początku, bądź w środku utworu, po których wybrzmiewają układy oktawowe powodujące wrażenie ciężkości. Powracające piony oktawowe wzmacniają doznanie ekspresyjnej jedności brzmienia całego chóru. Ambitus pola dźwiękowego określają Cis w basie występujący w ostatnim współbrzmieniu utworu oraz g^2 w sopranie występujące w dwóch miejscach utworu. Budowę utworu stanowią trzy zróżnicowane pod względem faktury części. Przy czym skrajne są ośmiogłosowe, a środkowa – dwunastogłosowa, która wprowadza wrażenie „trójwymiarowości” ze względu na nakładające się na siebie trzy plany harmoniczne: na początku tenorów i basów, a następnie głosów żeńskich, tenorów i basów.

Po całościowym przedstawieniu cyklu „Beatus vir” kolejne miejsce na płycie zajmuje trzyczęściowe dzieło „**Hommage á Edith Stein**” powstałe w 2002 roku. Zawiera ono podtytuł „Zum Gedanktag der seligen Edith Stein” (W dniu pamięci błogosławionej Edyty Stein) wyjaśniający okoliczność powstania utworu jakim była 60-ta rocznica męczeńskiej śmierci św. Teresy Benedykty od Krzyża³. Dzieło zostało zadedykowane ks. Witoldowi Broniewskiemu z Polskiego Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego w Badenii – Wirtembergii, który wcześniej zamówił u kompozytora tenże utwór. Całość stanowią kompozycje do tekstów liturgicznych modlitw mszalnych o św. Edycie Stein: „Tagesgebet” – kolekta, „Gabengebet” – modlitwa nad darami i „Schlussgebet” – modlitwa po komunii. Omawiane utwory – modlitwy ukazują nadrzędną zasadę obecną w twórczości Pawła Łukaszewskiego jaką jest podporządkowanie modlitewnemu, żarliwemu, mistycznemu tekstowi struktur melodycznych, środków harmoniczych, artykulacji, dynamiki czy agogiki. Ambitus pola dźwiękowego tej kompozycji rozumianej jako całość wynosi Dis - gis^2 . Kompozycje charakteryzują sylabiczne, śpiewne, kantylenowe struktury melodyczne. Przeważa faktura homofoniczna, a warstwę harmoniczną charakteryzują neotonalność, eufoniczne walory brzmieniowe.

Pierwszą część kolekty – anaklezę, utrzymaną w tempie „largo” (ćwierćnuta = 40-45) stanowi błagalne wezwanie do Boga, nacechowane silnym ładunkiem emocjonalnym i wyrażone figurą retoryczną *exclamatio* z charakterystycznym wznoszącym kierunkiem linii melodycznej. W anamnezie wspomniane zostały bogate dary ducha i serca, łaska poznania Chrystusa ukrzyżowanego, którego święta Edyta Stein gorąco pragnęła naśladować. Epiklezę stanowi modlitwa błagalna przez wstawiennictwo św. Teresy Benedykty od Krzyża, by

---

³ Edyta Stein przybrała imię zakonne św. Teresy Benedykty od Krzyża.

wszyscy ludzie uznali w Chrystusie Zbawiciela i „doszli do oglądania Boga w wieczności”. Konkluzja kierująca modlitwę do Boga Ojca przez pośrednictwo Jezusa Chrystusa kończy wszystkie trzy części kompozycji⁴. Staje się tym samym ogniwem łączącym omawiane dzieła. Frazy finalne wszystkich części modlitw wykorzystują ten sam materiał muzyczny. Wybrzmiewają one w dynamice piano oraz spokojnym tempie. Zakończenie konstrukcji harmonicznym oparte jest na akordzie dis-moll. Oblicze harmoniczne, stylistyczno-wyrazowe charakteryzuje wykorzystanie świetlnych barw dla zilustrowania zbawienia, mocy Chrystusa Ukrzyżowanego, Raju, chwały Bożej w wieczności.

Część II – modlitwa nad darami, utrzymana jest w tempie „largo” (ćwierćnuta = 50), które sprzyja modlitewnemu charakterowi dzieła. Melodyka jest rozbudowana, a kolorystyka brzmienia nasycona została układami współbrzmień charakteryzujących się rozszerzoną tonalnością. Utwór rozpoczyna się unisono w dynamice forte, a już w drugim takcie słowo „Gott” zabarwia jedenastokładnikowe współbrzmienie ilustrujące w moim odczuciu potęgę Bożą. Szczególne miejsca jak np. „Opfer des Neuen Bundes” („Ofiara Nowego Przymierza”) kompozytor zaznacza zagęszczonym, złożonym z 16-stu składników klasterem, wybrzmiewającym w strukturze zbudowanej na gamie dis-moll eolskiej, (t. 13, S - ais¹-h¹-cis²-dis², A - dis¹-e¹-fis¹-gis¹, T - gis-ais-h-cis, B - cis-dis-e-fis). Glisandem opadającym na słowie „Welt” (t. 30-31) w dynamice *fortissimo* kompozytor zaznacza motyw kulminacyjny, wyrażający błaganie o przygotowanie wszystkich do udziału w jednej ofierze Jezusa Chrystusa, która przypieczętowana jest Jego krwią dla zbawienia wszystkich ludzi.

Część III – modlitwa po komunii rozpoczyna się motywem utrzymanym w najżywszym dotychczas tempie: „andante” (ćwierćnuta = 70) prowadzącym do podkreślenia nazwiska świętej. „Stein” mieni się klasterem 7-dźwiękowym zbudowanym na gamie dis-moll, wybrzmiewającym przez trzy takty, w trakcie których następuje płynne przechodzenie od *piano* (t. 8) przez *crescendo* do *fortissimo* (t. 9), a następnie *diminuendo* do *pianissimo possibile* (tzw. „messa di voce”), a następnie wyciszenie do *pianissimo possibile*. Zdwojenia oktawowo dają strukturę harmoniczną 14-składnikową (t. 8-10, S - ais¹-h¹-cis²-dis², A - e¹-fis¹-gis¹, T - ais-h-cis-dis, B - e-fis-gis). Ważne było dla mnie uzyskanie

---

⁴ W mszale zarówno niemieckim, jak i polskim kolekta kończy się długą konkluzją, która w kompozycji nie występuje. Po niemiecku: „Darum bitten wir durch Jesus Christus, deinen Sohn, unseren Herrn und Gott, der in der Einheit des Heiligen Geistes mit dir lebst und herrscht in alle Ewigkeit. Amen”. Po polsku: „Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg, przez wszystkie wieki wieków. Amen”. Krótka konkluzja kończy modlitwę nad darami oraz po komunii: po niemiecku: „Darum bitten wir durch Christus, unseren Herrn. Amen”; po polsku: „Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen”. W omawianej kompozycji wszystkie trzy modlitwy kończą się krótką konkluzją.

stopliwego, nasyconego brzmieniem klastra zarówno w dynamice *piano*, *fortissimo* jak i *pianissimo possibile*, a także stopniowego *crescendo* i *diminuendo*.

Środkowa część ujmuje głębią narracji słowno-muzycznej, ukazującej w moim odczuciu prawdę tajemnicy krzyża jaśniejącej w życiu i śmierci św. Teresy. Kantylenowa, główna linia melodyczna prowadzona jest w oktawach przez głosy żeńskie w dynamice *piano*. Głosy męskie rysują tło harmoniczne przez burdonowe struktury trójdźwiękowe przesunięte względem głównych miar. Narracja słowno-muzyczna odnosząca się do tajemnicy krzyża w życiu św. Teresy wymagała odpowiedniego rozplanowania i wyegzekwowania dynamiki frazy utrzymanej w *piano* oraz w wolnym tempie (półnuta = 50). Przesunięcia akordów nie mogły być za ostre lecz wspierające frazę głosów żeńskich prowadzoną *legato*, bardzo spokojnie, z pełną ufnością i wiarą przekazaną przez życie świętej (t.11-19). Omawiana część utworu stanowi dla mnie wizję spokojnego, pełnego zawierzenia Dawcy Życia nawet w obliczu cierpienia aż po śmierć. Jest dla mnie spojrzeniem na życie z perspektywy nieba. Edith Stein – święta Teresa Benedykta od Krzyża – patronka Europy pragnęła mieć udział w cierpieniach Chrystusa. Podczas masowego aresztowania katolików żydowskiego pochodzenia dokonanego przez Niemców w Holandii, 2 sierpnia 1942 roku prawdopodobnie powiedziała do swej siostry Róży: „Chodź, idziemy cierpieć za swój lud”⁵. Przewieziona do obozu zagłady KL Auschwitz II-Birkenau w Oświęcimiu przypuszczalnie została zagazowana 9 sierpnia 1942 roku.

W dalszej części wzrasta napięcie, następuje zagęszczenie wolumenu brzmienia, przejście do dynamiki *forte* oraz większa ruchliwość motywów *un poco piu mosso*. Udźwięcznienie tekstu modlitwy „Umocnij nas przez udział w tej Ofierze, abyśmy wiernie trwali przy Chrystusie i pracowali w Kościele dla zbawienia wszystkich ludzi”⁶ następuje przez repetowanie czterodźwięków powstałych wskutek nałożenia dwóch struktur kwintowych (np.: t. 20-21). Po powyższych strukturach harmonicznym, które były zwielokrotnione oktawowo, wybrzmiewa w dwóch taktach sam chór męski przygotowując kulminację – prośbę o osiągnięcie Raju – Zbawienia wszystkich. Napięcie osiąga swój szczyt na słowie „Paradieses” wybrzmiewającym na akordzie dis-moll w dynamice *forte*. Trzecią część kompozycji jak i zarazem całe dzieło zwieńcza wyciszona prośba zanesiona przez

⁵ Źródło: https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/salwator_2010_pelniej_04.html, [stan z: 14.04.2019 r., godz. 18.10].

⁶ Tekst w języku polskim: Mszał Rzymski dla diecezji polskich, Msze własne o świętych, Dodatek, Poznań 1992, s. 13. (9 sierpnia św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein), dziewicy i męczennicy, patronki Europy, święto).

pośrednictwo Jezusa Chrystusa. Wykorzystuje ona znaną nam z części I i II formułę zakończeniową.

Dzieło habilitacyjne zamykają trzy zróżnicowane stylistycznie utwory. Są to w kolejności „Tu es Petrus” (13 miejsce na płycie), „Jubitale Deo” (14) i finałowa „Modlitwa za Ojczyznę” (15).

„**Tu es Petrus**” to utwór napisany w 1992 roku do łacińskiego tekstu z Ewangelii św. Mateusza 16, 18-19. Poświęcony jest on papieżowi Janowi Pawłowi II. Wykonanie dzieła dokonało się w obecności Ojca Świętego, który osobiście spotkał się z chórzystami i odebrał partyturę z rąk dyrygenta, ks. Kazimierza Szymonika. Utwór charakteryzuje ton zarówno pełen refleksji, jak i radości połączonej wręcz z euforycznym zachwytem. W języku muzycznym ilustruje go dynamika *forte*, a także rozłożone akordy durowe. Kulminacyjne zdanie „...et porte inferi non praevallebunt adversus eam” podkreślone zostało przez przedstawione akordowo, bądź na wzór antyfoniczny powtórzenia. Utwór ten jest motetem przeznaczonym na obsadę 4-głosową, wyróżnia go jednak częste stosowanie *divisi*.

Budowa dzieła opiera się na łączeniu skontrastowanych pod względem motoryki i relacji zachodzących pomiędzy głosami odcinków. Utwór otwiera dialog głosów męskich i żeńskich – soprały i alty uzupełniają podany przez męskie głosy temat. Medytacyjny, kontemplacyjny charakter początku pieśni jednak już po chwili ulega zmianie, gdyż głosy stopniowo zagęszczają się i łączą przy wzmożonym ruchu, po czym stapiają się na a' la klasterowym współbrzmieniu na słowie kończącym pierwszy wers.

Nagłe ożywienie i zmianę charakteru przynosi kolejny odcinek, w którym dominuje homorytmia, współbrzmienia pełnych akordów i sopran potraktowany jako głos melodyczny. Stosowane na szeroką skalę akordy konsonansowe mogą dawać poczucie tonalności, jednak brak tu dążenia do konkretnego centrum dźwiękowego. Poczucie stabilności tonalnej momentami zaburzają ponadto dodawane do akordów dysonujące z ich podstawą składniki. Nieustanne zmiany dotyczą prawie wszystkich elementów dzieła muzycznego: metrum, tempa, dynamiki, faktury i kolorystyki. Dzieło „oddycha”, poprzez poddawanie go częstym, nieuchwytnym momentami zmianom metrum, co pozwala poddać warstwę muzyczną naturalnej prozodii łacińskiego tekstu. Wpływ na to mają również intensywne zmiany dynamiczne rozgrywające się na krótkich odcinkach (np. od *forte* do *piano* na przestrzeni dwóch taktów). Z kolei melodia poddawana częstym repetycjom w głosach traktowanych homorytmicznie uwydatnia wyrazistość tekstu. W nawiązaniu do tradycji, kilkakrotnie

pojawia się także szcążkowa imitacja. W ostatnim fragmencie powraca początkowy „kontemplacyjny” temat i dialog, co decyduje o klamrowej budowie utworu.

Przedostatni utwór na płycie *Beatus vir* to „**Jubilare Deo**”, skomponowany w 1996 roku, dla Chóru Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Tekst pieśni zawarty w dwóch łacińskich słowach to modlitewne wezwanie do uwielbienia Boga. Pochodzi z Księgi Psalmów, gdzie występuje kilka razy (Ps 47, 2; Ps 66, 1; Ps 81, 2; Ps 98, 4). Utwór jest spontaniczną, modlitewną kontemplacją Boga, przepelnioną wielkim dziękczynieniem i radością. W języku muzycznym typ hymniczny utworu wyrażony zostaje za pomocą częstej faktury *nota contra notam* i sylabicznym sposobem przedstawienia tekstu.

W pieśni tej ma miejsce bodaj najsilniejsze (ze wszystkich analizowanych), nawiązanie do tonalności dur-moll. Utwór rozpoczyna się i kończy pełnym jasnym akordem A-dur. Wiele jest ciężów dominantowych rozwiązujących się bądź nie. Liryczny, kantylenowy sposób kształtowania melodii również stanowi silne nawiązanie do tradycji. Muzyczny tok spowalniany i powstrzymywany jest poprzez zawieszania (w formie kadencji zawieszonych), każdorazowo związane z intensywnym *ritenuto*. Wrażenie to potęguje również zastosowanie *fermat*.

W utworze dominuje homorytmia, co wpływa na wyrazistość tekstu. Momentami jednak głos tenorowy znajduje się w delikatnej opozycji rytmicznej i melodycznej względem pozostałych głosów, być może jako rodzaj odległego nawiązania do techniki *cantus firmus* muzyki dawnej, choć nie wiem, czy tak drobne wychylenia można potraktować jako wystarczający dowód. Tenor tylko przez moment kształtowany jest *nota contra notam* względem pozostałych głosów (za drugim powtórzeniem incipitu tekstu). Wszystko to razem, dodatkowo przy użyciu dominującej cichej dynamiki, sprzyja osiągnięciu charakteru kontemplacyjnej modlitwy ale również radosnego dziękczynienia.

Całość dzieła zamyka utwór napisany w 1997 roku do słów jezuita, ks. Piotra Skargi „**Modlitwa za Ojczyznę**”. Jest ona dedykowana bp. Sławojowi Leszkowi Głodziowi, Biskupowi Polowemu Wojska Polskiego, z okazji 80. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Kompozytor skomponował ją w 1994 roku, a trzy lata później zdecydował umieścić utwór w „*Missa pro Patria*”. Następnie w 2013 roku PWM wydało „*Modlitwę za ojczyznę*” jako autonomiczną kompozycję. Dzieło charakteryzuje się prostą, kantylenową linią melodyczną. Początek utworu nasuwa skojarzenie z tonalnością poprzez zastosowanie jakby dominantowo-tonicznych ciężów akordowych. Jednak przeplatane są pojawiającymi się

akordami zaburzającymi to quasi tonalne continuum. Kompozytor powierza pierwszoplanowe partie głosom żeńskim. W nawiązaniu do chorału gregoriańskiego, pojawia się jasna, przejrzysta, skromna, ale głęboka w treść melorecytacja początkowo sopranów i tenorów, następnie głosów sopranowych, dla których tłem kolorystyczno-ekspresyjnym jest często oparty na kwintach, burdonowy akompaniament niższych głosów. Zwracają uwagę słuchacza występujące w sopranie odcinki liryczne, naznaczone drobnymi melizmatami. Dla podkreślenia bogactwa treści słownej, kompozytor przedstawia tekst przeważnie sylabicznie. Wrażenie spójności kompozycji pogłębia powtarzalność i podobieństwo struktur melodyczno-rytmicznych i akordów, a ponadto wstrzymujące ruch wyraźne zamykanie kolejnych odcinków formułą powtózonego akordu w dłuższych wartościach półnutowych. Trzy części modlitwy realizowane są przez przeniesienie struktur melodyczno-rytmicznych o sekundę wielką w górę, co łączy się także ze stopniowym wzmacnianiem dynamiki od p-mp-mf (dynamika tarasowa). Modlitwę tę można interpretować jako zamknięcie „muzycznej liturgii o Świętych”. Warto również podkreślić zmanifestowaną językiem muzycznym postawę patriotyczną, nawiązującą do słynnej triady wartości: Bóg-Honor-Ojczyzna.

2.2. Realizacja dzieła

Dzieło zostało zarejestrowane w dniach: 7-8 września 2016 roku oraz 9 marca 2018 roku w Filharmonii Częstochowskiej im. Bronisława Hubermana w Częstochowie. Reżyserem nagrania był Andrzej Brzoska. Do projektu zaprosiłam Chór Filharmonii Częstochowskiej „Collegium Cantorum”.

Chór Filharmonii Częstochowskiej „Collegium Cantorum” to zawodowy 24 osobowy zespół mieszany powstały w 2012 roku. Jego działalność artystyczna jest kontynuacją wcześniej istniejącego zespołu „Collegium Cantorum”, funkcjonującego pod patronatem częstochowskich wyższych uczelni: Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a potem Politechniki Częstochowskiej. Od samego początku kierownikiem zespołu jest dyrygent i chórmistrz Janusz Siadlak⁷. Chór koncertował niemalże w całej Polsce, w większości krajów Europy, a także w Argentynie, Urugwaju, Chinach i USA zdobywając doskonałe recenzje oraz zdobywał wielkie uznanie słuchaczy.

---

⁷Janusz Siadlak – dyrygent, chórmistrz, inicjator i twórca wielu wydarzeń artystycznych, m.in. Akademickich Spotkań Muzycznych, Pałacowych Koncertów i Festiwalu Muzycznego Rodziny Bachów. Jest także współtwórcą i dyrektorem artystycznym Polish Chamber Voices. Jest laureatem Nagrody Specjalnej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za zasługi dla polskiej kultury muzycznej.

Chór „Collegium Cantorum” wykonał wiele prawykonań utworów kompozytorów polskich, jak również dokonał polskiej premiery „Misa por la Paz y la Justicia” Ariela Ramireza. W ramach działalności w Filharmonii Częstochowskiej chór realizuje wiele projektów autorskich. Wśród nich warto wymienić m.in. tematyczne widowiska muzyczne „Gorąca Afryka”, „The Beatles symfonicznie” oraz cykl tematycznych koncertów „Czwartkowe wieczory z Chórem Filharmonii Częstochowskiej ‘Collegium Cantorum’”. Zespół brał także wielokrotnie udział w realizacjach dzieł oratoryjno-kantatowych, m.in. z: Orkiestrą Filharmonii Częstochowskiej, Wrocławską Orkiestrą Kameralną „Leopoldinum”, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia, Connecticut Virtuosi Chamber Orchestra (USA), Orkiestrą „Capella Cracoviensis” i Orkiestrą „Accademia dell’Arcadia”.

Nagrań płyty „Beatus Vir” dokonano w obecności kompozytora, Pawła Łukaszewskiego, co było dla mnie bardzo ważnym i cennym doświadczeniem. Z wielkim uznaniem odnotowuję fakt, że kompozytor zaakceptował moją interpretację swoich utworów. Warto zaznaczyć, iż płyta „Beatus Vir” obejmuje cztery światowe premierowe rejestracje utworów chóralnych Pawła Łukaszewskiego:

4. „Splendor Patriae – Beatusvir, Sanctus Stanislaus” (2003),
5. „Beatus vir, Sanctus Ioannes de Dukla” (2001), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski,
8. „Gloria Gentis – Beatus vir, Sanctus Sigismundus” (2003/2007), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski,
9. „Beatusvir, Cardinalis Wyszyński” (2001), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski.

Płyta „Beatus Vir” z muzyką Pawła Łukaszewskiego w wykonaniu Chóru Filharmonii Częstochowskiej „Collegium Cantorum” pod moją dyrekcją została nominowana do nagrody Fryderyk 2019 w kategorii MUZYKA POWAŻNA, Album Roku Muzyka Chóralna, Oratoryjna i Operowa.

3. Mistrzowie warsztatu dyrygenckiego w procesie formacji zawodowej

Moja droga rozwoju w sztuce dyrygenckiej przebiegała przez spotkania z wybitnymi muzykami, którym zawdzięczam bardzo wiele. Pragnę wyrazić wdzięczność szczególnie Profesor dr hab. Aleksandrze Paszek-Trefon – mojej mistrzyni dyrygenckiej za lata nauki (1993-1998) podczas których Pani Profesor wprowadzała mnie w tajniki pracy dyrygenckiej zarówno na zajęciach z dyrygowania, jak i w czasie realizacji specjalizacji instruktor zespołów muzycznych. Jako studentka, a później asystentka miałam szczęście przeżywania

wielu prób, koncertów, konkursów, nagrań współpracując z Profesorem Aleksandrą Paszek-Trefon jako II dyrygent w Chórze Instytutu Muzyki (1999-2003), a także w Chórze Kameralnym Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy” (2004-2009).

Nieoceniona była możliwość doskonalenia warsztatu dyrygenckiego podczas zajęć w ramach Podyplomowych Studiów Chórmistrzowskich (2000-2002). Szczególnie ważne były dla mnie zajęcia z dyrygowania, pracy z chórem w klasach dyrygowania prof. dr hab. Ryszarda Handke, prof. zw. dr hab. Jerzego Kurcza oraz prof. zw. Benedykta Błońskiego, a także kształcenia emisji głosu, nauki prowadzenia emisji zespołowej i metodyki nauczania emisji pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wtorkowskiej. Istotne były dla mnie również przedmioty takie jak: analiza partytur i solfeż specjalny, historia stylów muzycznych, zaznajamianie się z literaturą chóralną prowadzone przez prof. zw. Józefa Świdra.

Kluczowa była także rola mojego promotora przewodu doktorskiego - prof. zw. dr hab. Janusza Staneckiego, dzięki któremu mogłam pogłębiać zagadnienia związane z dyrygenturą chóralną i odkrywać nowe perspektywy rozwoju zawodowego.

4. Działalność artystyczna po uzyskaniu stopnia doktora sztuk muzycznych w zakresie dyscypliny artystycznej dyrygentura

Uzyskanie stopnia doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej *dyrygentura* utwierdziło mnie w przekonaniu jak ważne jest znaczenie odkrywania kultury muzycznej dla rozwoju człowieka i społeczeństwa, a także współtworzenie poczucia odpowiedzialności za kulturę własną, wpisaną w kulturę społeczności lokalnej, regionalnej i narodowej. Zmotywowało mnie również do doskonalenia warsztatu dyrygenckiego, a także podjęcia kolejnych badań naukowych, m.in. w szczególnie interesującym mnie obszarze komunikacji pomiędzy dyrygentem i zespołem.

Właściwie rozumiana i skutecznie wprowadzana przez dyrygenta sztuka komunikowania z zespołem stanowi podstawę w egzekwowaniu wcześniej przemyślanej interpretacji dzieła muzycznego. W mojej pracy dyrygenckiej towarzyszy mi świadomość, że sztuka dyrygowania jest ciągłym poszukiwaniem i nadawaniem własnej indywidualności wykonywanym dziełom. Sztuka dyrygowania jest sztuką interpretowania utworu z zachowaniem jego charakteru i stylu. Dyrygowanie nie polega jednak tylko na odczytaniu martwego schematu nutowego ale na wprowadzeniu „życia” w istniejące już dzieło.

Ożywianie utworu to długotrwały proces poznawania jego struktury muzyczno-tekstowej, które uzależnione jest od wiedzy, intuicji, zdolności, doświadczeń i talentu

dyrygenta. Tym samym interpretacja powoduje nowatorskie tworzenie dzieła, odkrywanie zawartego w nim piękna. Obok własnej dyrygenckiej wizji tempa, dynamiki, całościowego frazowania należy odnaleźć sposób klarownego przedstawienia jej chórzystom. Takie wspólne odkrywanie tajemnicy utworów z pewnością może pomóc wykonawcom w stworzeniu niepowtarzalnej kreacji muzycznej.

Ciągle pogłębiam również zagadnienie znaczenia poprawnej emisji głosu w kreacji dzieła muzycznego, która jest niewątpliwie sprawą kluczową, warunkującą prawidłowy sposób operowania dźwiękiem śpiewanym. Wymaga ona wypracowania umiejętności przyjmowania właściwej postawy ciała, optymalnego posługiwania się ciałem podczas śpiewu, niwelując zbędne napięcia organizmu. Ważne jest odpowiednie otwarcie gardła, opanowania techniki oddechu śpiewaczego, a także umiejętność gospodarowania powietrzem w czasie śpiewu, dbałość o poprawność i sprawność działania aparatu artykulacyjnego, odpowiednią dykcję, rozwijanie skali głosu i umiejętność wykorzystania przestrzeni rezonacyjnych w śpiewie. W pracy nad emisją głosu staram się dbać o właściwą intonację dźwięku, kształtowanie samogłosek i spółgłosek zgodne z ortofonią języka, w którym wykonywany jest dany utwór oraz doskonalenie różnego rodzaju artykulacji muzycznej. Zwracam uwagę także na wyrazność i wyrazistość w śpiewie, rozwój emocjonalnego zabarwienia fraz muzycznych i emocjonalną interpretację dzieł wokalnych.

Zdaję sobie sprawę, iż wykonanie dzieła muzycznego uzależnione jest z jednej strony od zdolności, umiejętności, dyspozycji, osobowości dyrygenta, z drugiej natomiast od zdolności chórzystów, którzy rozumieją dyrygenta i posiadają umiejętności konieczne do realizacji jego zamierzeń. Staram się więc badać przestrzeń w której działam, rozpoznawać ją, a przez to weryfikować i być może ubogacać.

4.1. Chór Żeński „Melodia” działający przy Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w Nawsiu w Republice Czeskiej

Chór Żeński „Melodia” powstał w 1955 roku i dzięki rzetelnej pracy kolejnych dyrygentów: Karola Heczko (1955-1957), Andrzeja Zieliny (1957-58), Władysława Winklera (1962-1987) i od 1990 do 2000 roku Aleksandry Paszek-Trefon oraz żywego zaangażowania chórzystek, zespół rozwijał swą technikę wokalną, poszerzał repertuar. Był wiele razy nagradzany najwyższymi laurami. Zespół przejęłam w 2000 roku i prowadzę go do dzisiaj. Chór Żeński „Melodia” wyrósł z umiłowania polskości, śpiewu i tradycji ludowych, które kultywowane są również obok śpiewu, m. in. poprzez własne śląskie stroje cieszyńskie.

Artystyczna działalność Chóru Żeńskiego „Melodia” wpisuje się w podstawowy cel działania Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej (dalej PZKO), którym jest zachowanie tożsamości narodowej Polaków mieszkających na Zaolziu⁸. Niewątpliwie chór ten jest organizacją tworzącą ośrodek życia muzycznego wpisującego się w całokształt życia społeczno-kulturalnego Śląska Cieszyńskiego. Działa w miejscowości Nawsie, liczącej jedynie ok. 3905 osób.

Długoletnią historię chóru tworzą kolejne pokolenia miłośniczek muzyki chóralnej, które są zaangażowane w kultywowanie polskiego muzycznego dziedzictwa. Mam przywilej uczestniczyć w tym procesie, wspomagając ciągły rozwój zespołu. Działalność chóru jest dostrzegana nie tylko w środowisku lokalnym ale również poza nim, o czym świadczą liczne nagrody i wyróżnienia na licznych konkursach krajowych i zagranicznych.

W 2007 roku zespół otrzymał srebrne pasmo w kategorii chóry dorosłe na VIII Festiwalu Konkursowym Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej „Pražské Vánoce”. W 2008 roku zdobył II nagrodę w kategorii chóry jednorodne na XVII Myślenickim Festiwalu Pieśni Chóralnej „Kolędy i Pastoralki”. W 2010 roku natomiast został doceniony w Bułgarii gdzie otrzymał I miejsce w kategorii chórów folklorystycznych na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Balkan Folk Fest 2010. W roku 2011 chór otrzymał I miejsce na II Międzynarodowym Festiwalu Kolęd Pastorałek „Kolędnicze Serce Polskie” w Wiśniewie. W 2012 roku jurorzy wyróżnili zespół srebrnym pasmem na XXII Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Adwentowej i Kolęd z Nagrodą Petra Ebena w Pradze. Dyplom „Bien” „Melodia” zdobyła na 49. Międzynarodowym Konkursie Chóralnym „Montreux Choral Festival” w Szwajcarii w 2013 roku. W 2014 roku zespół uplasował się w Złotym Paśmie w kategorii muzyki sakralnej oraz w Srebrnym Paśmie w kategorii muzyki inspirowanej folklorem na IV Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chóralnym „Canço Mediterrania” w Barcelonie, Lloret de Mar w Hiszpanii. Ponadto w 2014 roku chór otrzymał nominację do Konkursu Kongresu Polaków w Republice Czeskiej i został laureatem Nagrody Publiczności w konkursie „Tacy Jesteśmy”. W 2015 roku w Olomoucu, w Republice Czeskiej chór zdobył Złoty Medal w kategorii chóry żeńskie na 43. Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym „Svátky Písni Festival of Song”. W 2016 zespół otrzymał Srebrny Dyplom w kategorii chórów jednorodnych oraz wyróżnienie Katedry Dyrygentury Chóralnej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach za pielęgnowanie

---

⁸Zaolzie to nazwa wschodniej części Śląska Cieszyńskiego, przygraniczny region z Polską, za rzeką Olzą. W pierwszej połowie XX wieku był spornym regionem między Polską i Czechosłowacją. W 1920 roku Zaolzie znalazło się w obrębie Czechosłowacji. Był to obszar ze znaczną przewagą ludności polskiej. Obecnie Zaolzie jest częścią Republiki Czeskiej.

wielopokoleniowej tradycji śpiewaczej na XII Międzynarodowym Festiwalu Chórów „Gaude Cantem” im. Kazimierza Fobera w Bielsku-Białej. W tym samym roku chór zajął II miejsce (spośród 34 nominacji) w konkursie organizowanym przez Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej. Kolejnym, niezwykle znaczącym osiągnięciem Chóru Żeńskiego „Melodia” było uzyskanie w 2017 roku Srebrnego Dyplomu - II miejsca w kategorii chórów jednorodnych na V Konkursie Pieśni Chóralnej im. Czesława Prudla w Lyskach. W tym samym roku zespół został uhonorowany Dyplomem Uznania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy za pielęgnowanie i promowanie kultury i tradycji polskiej mniejszości narodowej w Republice Czeskiej. W 2018 zespół chór otrzymał trzy nagrody: Złoty Dyplom, Dyplom Zwycięzcy w kategorii „chóry żeńskie” oraz Nagrodę Specjalną za ekspresyjne, poetyckie wykonanie programu konkursowego na 17 Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chórów „Venezia in Musica” Sacile&Venezia we Włoszech.

W 2010 roku z Chórem Żeńskim „Melodia” nagrałam dwupłytowy album „Ojcowski dom”. W nagraniu wzięła udział Trzywiecka Orkiestra Kameralna (Republika Czeska) oraz pianistka Magdalena Szwanda-Szeliga. Wydawcą płyty było wydawnictwo Art Music z Jeleniej Góry.

Chociaż Chór Żeński „Melodia” to zespół amatorski, corocznie odnosi znaczące sukcesy na międzynarodowych konkursach zdobywając Złote i Srebrne Pasma. Najważniejszym jednak zadaniem, jakie stawiam przed sobą i zespołem, to ciągły rozwój chórzystek, doskonalenie emisji głosu, wspólne odkrywanie piękna muzyki chóralnej, czerpanie radości z muzykowania, a także kultywowanie i upowszechnianie polskości na Zaolziu.

4.2. Chór „Gloriam Dei”, działający przy Instytucie Teologicznym im. św. J. Kantego w Bielsku-Białej

W listopadzie 2007 roku założyłam chór mieszany przy Instytucie Teologicznym im. św. Jana Kantego w Bielsku-Białej. Zespół przyjął nazwę „Gloriam Dei”. Powstał on z myślą o działalności sprzyjającej integracji środowisk naukowych miasta i regionu Podbeskidzia, reprezentowaniu Instytutu Teologicznego w środowisku diecezji bielsko-żywieckiej. Chór miał również służyć dla celów dydaktycznych, m.in. dla słuchaczy studium organistowskiego działającego w diecezji. Chór reprezentował zatem Instytut Teologiczny m.in. podczas inauguracji roku akademickiego, świąt patronalnych Akcji Katolickiej w Bielsku-Białej,

spotkań opłatkowych organizowanych pod patronatem ordynariusza diecezji bielsko-żywieckiej bp. Tadeusza Rakoczego dla samorządowców i prawników diecezji. Ponadto zespół brał także udział w koncertach charytatywnych.

Wśród ważniejszych występów zespołu w 2008 roku warto wspomnieć koncert w Sanktuarium Matki Bożej Ludźmierskiej, udział w Koncercie Wielkanocnej Muzyki Organowej i Chóralnej w Bielsku-Białej, a także koncert charytatywny na rzecz budowy stacjonarnego hospicjum im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej. W 2009 roku ciekawym wydarzeniem z udziałem chóru był koncert w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej z udziałem Jacka Wójcickiego, zorganizowany przez Starostę Bielskiego Andrzeja Płonkę z okazji uroczystości wręczenia Nagrody im. ks. Józefa Londzina, a także występ w ramach Gali Inauguracyjnej Bielskich Juwenaliów organizowanych przez Porozumienie Studentów Uczelni Podbeskidzia. W 2011 roku zespół koncertował we Włoszech w Serra de Conti w ramach Festiwalu „Notte nera”. Ponadto w latach 2010-2014 na Małej Scenie Teatru Polskiego w Bielsku-Białej odbywały się koncerty noworoczne zespołu, połączone z kolędowaniem ze słuchaczami uczelni. W 2012 roku miał miejsce występ chóru w ramach sesji naukowej z udziałem metropolity częstochowskiego abp. Wacława Depo.

Chór „Gloriam Dei” współpracował także z Trzyniecką Orkiestrą Kameralną prowadzoną przez Alenę Kostkową w Trzyńcu w Republice Czeskiej. Koncertował również z zespołami zaolziańskimi: Chórem Męskim „Gorol” z Jabłonkowa oraz Chórem Żeńskim „Melodia”. Bardzo dobrze przyjmowane były koncerty multimedialne poświęcone pamięci papieża Jana Pawła II, które od 2010 roku odbywały się na Małej Scenie Teatru Polskiego w Bielsku-Białej. Podczas przedstawień emitowano filmy, nagrania audio (np. słów papieża Jana Pawła II), wizualizacje nagrywane w formie reportaży specjalnie na potrzeby pokazów multimedialnych i stosowano efekty świetlne. W 2010 roku przedstawienie nosiło tytuł „Duch przenika wszystko”. W 2011 roku spektakl słowno-muzyczny pt. „Ludziom miłość” odbył się w ramach XII Beskidzkiego Festiwalu Nauki i Sztuki. W 2012 roku przedstawienie „Nie lękajcie się! Bóg sam wystarczy!” włączono w obchody XXVIII Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej. „Płomień wiary i nadziei” to tytuł przedstawienia z 2013 roku, które odbyło się w ramach XIV Beskidzkiego Festiwalu Nauki i Sztuki oraz XXIX Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej. Do udziału w koncertach odbywających się w teatrze Polskim w Bielsku-Białej zapraszani byli różni muzycy: harfistki Anna Trefon i Marta Sandurska, fagocista Marcin Krywult, Beata Raszkiewicz – sopran, pianistka – Agata Adamczyk, pianiści i organiści – Ewa Bąk, Paweł Seligman, Krzysztof Karcz oraz duet bandurzystek Ireny i Natalii Jewtuszk z Równego na Ukrainie.

Z osiągnięć konkursowych chóru „Gloriam Dei” należy wymienić III miejsce w kategorii chórów młodzieżowych na X Międzynarodowym Konkursie Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej „Pražské Vánoce” (2009) oraz I miejsce – Złota Gwiazda Betlejemka na przeglądzie Kolęd i Pastorałek „Pastorałka Żywiecka 2014”.

W związku z likwidacją Instytutu Teologicznego w 2014 roku chór zakończył swoją działalność.

4.3. Chór Kameralny Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy” w Cieszynie (praca w charakterze II dyrygenta)

W latach 2004-2009 r. pracowałam jako II dyrygent Chóru Kameralnego Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy”, prowadzonego przez prof. zw. dr hab. Aleksandrę Paszek-Trefon. Do moich obowiązków należało również prowadzenie zajęć z zespołowej emisji głosu. Był to dla mnie również okres doskonalenia warsztatu dyrygenckiego we współpracy z moją Panią Profesor. Chcę w tym momencie mocno podkreślić, że okres wspólnego działania z Panią Profesor był czasem przygotowywania ciekawych kreacji muzycznych, a także mojego dalszego rozwoju zawodowego.

Ważnym osiągnięciem Chóru Kameralnego COK było I miejsce na XII Ogólnopolskim Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Będzinie w 2006 roku. W 2007 r. chór zdobył złote pasmo w kategorii chórów młodzieżowych na VIII Konkursie Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej „Pražské Vánoce”. W 2007 roku Chór Kameralny COK nagrał płytę CD pt.: „Zaśpiewajmy Mu wesoło” – z kolędami i pastorałkami polskimi w opracowaniu Jacka Glenca, pod dyrekcją Aleksandry Paszek-Trefon. Wydawcą była Edycja Świętego Pawła, przy współpracy produkcyjnej Fundacji *Musica Pro Bono*, Grzegorza Zmudy i Ewy Ciastoń. Cykl zawierał dwadzieścia utworów na chór mieszany i głosy solowe a cappella. Odnajdziemy w nim aranżacje wykorzystujące elementy polifonii barokowej, harmonii romantycznej, a także jazzowej i stylizacje ludowe. Od strony formalnej były to najczęściej rozbudowane introdukcje, intermezza oraz epilogi. Kompozytor Jacek Glenc w słowie wstępnym na okładce płyty zaznaczył, „(...) iż niezmiernie cenię sobie fakt, że to właśnie fakt, że to właśnie znakomity chór prowadzony przez Aleksandrę Paszek-Trefon podjął się nagrania płyty zawierającej kolędy i pastorałki, tak ważne dla mnie, bo niosą przecież przekaz nie tylko artystyczny, ale i sakralny, zajmujący w mojej twórczości istotne miejsce”. W 2007 r. chór zdobył złote pasmo w kategorii chórów młodzieżowych na VIII Konkursie Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej „Pražské Vánoce”.

5. Działalność dydaktyczna po uzyskaniu stopnia doktora sztuk muzycznych w zakresie dyscypliny artystycznej dyrygentura

Moją wielką pasją, obok dyrygentury chóralnej jest praca dydaktyczna. W roku 1999 zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w Instytucie Muzyki w Cieszynie. Z macierzystą uczelnią jestem bardzo mocno związana po dzień dzisiejszy. Od 2007 roku pracuję jako adiunkt naukowo-dydaktyczny, od 2018 roku jako pracownik badawczo-dydaktyczny na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w Zakładzie Dyrygowania i Metodyki Prowadzenia Zespołów Muzycznych.

Po uzyskaniu stopnia doktora prowadziłam następujące zajęcia ze studentami: czytanie partytur, czytanie partytur z literaturą specjalistyczną, dyrygowanie, dyrygowanie w ramach specjalności prowadzenie zespołów muzycznych, dyrygowanie z czytaniem partytur, emisja głosu, emisja głosu zbiorowa, metodyka śpiewu zbiorowego, metodyka zbiorowej emisji głosu w ramach specjalności prowadzenie zespołów muzycznych, a także moduł praktyczny prowadzenia zespołów, moduł przygotowania dyrygenckiego – dyrygowanie z czytaniem partytur, seminarium magisterskie, seminarium pracy dyplomowej, warsztaty muzyczne, zespoły wokalne z metodyką i zespoły wokalne z metodyką + moduł przygotowania dyrygenckiego.

Po uzyskaniu przeze mnie stopnia doktora 8 moich studentów ukończyło przedmiot dyrygowanie w ramach specjalności prowadzenie zespołów muzycznych, dziewiętnastu moich studentów ukończyło przedmiot dyrygowanie na dziennych studiach licencjackich. Ponadto 19 studentów ukończyło pod moim kierunkiem przedmiot dyrygowanie na dziennych studiach magisterskich. Przedmiot dyrygowanie z czytaniem partytur na zaocznych studiach licencjackich ukończyło 4 studentów, natomiast aż 38 studentów ukończyło przedmiot dyrygowanie na zaocznych studiach magisterskich.

Działalność dydaktyczna obejmuje również promocję prac dyplomowych. W okresie sprawozdawczym powstała i została obroniona na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego jedna praca magisterska ukazująca: „Znaczenie Śląskiego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena dla upowszechnienia kultury muzycznej Głogówka” (2017), której autorem jest Artur Przybylski. Praca stanowi pionierską prezentację i analizę jednego z najważniejszych wydarzeń życia muzycznego w Głogówku: *Śląskiego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena*, organizowanego dla upamiętnienia pobytu Beethovena w Głogówku – miejscu powstania V symfonii. Zawiera ona dokładny, chronologiczny opis festiwali beethovenowskich w latach 1996-2013, w których brali udział wybitni wykonawcy

muzyki poważnej. Wypromowałam także cztery prace licencjackie, monograficzne: „Działalność Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca Andrychów w latach 1997-2017” (2017), autorstwa Urszuli Mokwy, „Działalność artystyczna Zespołu Pieśni i Tańca ‘Dobczyce’ w latach 2000-2017” (2018), której autorką jest Anna Szymoniak, „Działalność artystyczna chóru dziecięco- młodzieżowego ‘Parole Melodiche’ ze Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Suszcu w latach 1993-2017”, napisaną przez Tomasza Mikołajca, oraz „Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej w latach 1992-2017” autorstwa Wojciecha Ponca.

Ponadto moja działalność naukowo-dydaktyczna obejmowała również dwie recenzje prac magisterskich napisanych w ramach seminarium dr hab. prof. UŚ Jadwigi Uchłył-Zroski: „Poczucie rytmu u dzieci 5-letnich na przykładzie badań własnych” autorstwa Iwony Moszczyńskiej oraz „Uwarunkowania pracy dyrygenta z zespołem na przykładzie orkiestry dętej Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Jastrzębiu Zdroju”, której autorką jest Agnieszka Wójcik. Ponadto wypromowałam 8 dyplomantów specjalności: prowadzenie zespołów muzycznych na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz recenzowałam artystyczny egzamin dyplomowy na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej w ramach specjalności: prowadzenie zespołów muzycznych.

6. Działalność naukowa po uzyskaniu stopnia doktora sztuk muzycznych w zakresie dyscypliny artystycznej dyrygentura

Po uzyskaniu stopnia doktora brałam udział w 10 konferencjach naukowych, w tym 7 ogólnopolskich, 2 międzynarodowych zagranicznych w Kijowie oraz jednej międzynarodowej krajowej. Wygłosiłam 9 referatów, z czego opublikowano 6 artykułów w języku polskim (jeden oddano do druku) oraz 1 w języku angielskim (jeden oddano do druku).

- 22-23 kwietnia 2010 roku byłam referentem na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Perspektywy i zagrożenia kształcenia muzycznego” organizowanej przez AM im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Wygłosiłam wówczas referat pt. „Szumy w procesie komunikacji między dyrygentem a chórem. Wybrane zagadnienia”.
- 26-27 kwietnia 2012 roku wygłosiłam referat podczas II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Konteksty Kształcenia Muzycznego. Nauczyciel muzyki w edukacji XXI wieku organizowanej przez AM im. Grażyny i Kiejstuta

Bacewiczów w Łodzi. Tytuł referatu: „Nauczyciel – dyrygent jako realizator wychowania do kultury”.

- 15-16 maja 2012 roku wzięłam udział w Konferencji Naukowej z cyklu: „Wartości w muzyce” nt. Interpretacja muzyczna utworów na zespoły wokalne, wokalnoinstrumentalne i orkiestry dęte. Autorskie spotkanie z kompozytorem Józefem Świdrem”. Konferencja miała miejsce na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w Instytucie Muzyki na Wydziale Artystycznym w Cieszynie. Podczas konferencji wygłosiłam referat: „Interpretacja wybranych utworów chóralnych Józefa Świdra”.
- 14-15 maja 2013 roku brałam czynny udział w Konferencji Naukowej nt. „Z zagadnień emisji głosu”, pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Śpiewu. Konferencję zorganizował Wydział Artystyczny UŚ w Cieszynie, Instytut Muzyki, Zakład Dyrygowania i Wokalistyki. Pełniłam wówczas rolę sekretarza konferencji i wygłosiłam referat pt.: „Praca nad emisją głosu w zespole amatorskim. Wybrane zagadnienia”.
- 15-16 października 2013 roku, prowadziłam obrady Konferencji Naukowej z obecnością gości zagranicznych nt. „Sztuka w przestrzeniach naszego czasu”, odbywającej się na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, na Wydziale Artystycznym w Cieszynie. Byłam również członkiem rady naukowoorganizacyjnej konferencji.
- 30-31 marca 2017 roku brałam czynny udział w 3. Międzynarodowej Konferencji Naukowej na temat „Profesjonalna edukacja artystyczna i kultura artystyczna: wyzwania XXI wieku” na Uniwersytecie im. Borysa Grinchenka w Kijowie na Ukrainie. Wygłosiłam wówczas referat pt. : „The communication between a conductor and a choir in the creation of a musical work” („Komunikacja między dyrygentem a chórem w kreowaniu dzieła muzycznego”). Wykład połączony był z prezentacją multimedialną, a artykuł opublikowano w języku angielskim.
- 1-2 marca 2018 roku, podczas V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Konteksty kształcenia muzycznego”, odbywającej się na Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, wygłosiłam referat pt: „Komunikacja między wykonawcą a słuchaczem podczas koncertu chóralnego”. Wystąpieniu towarzyszył pokazem slajdów z prezentacją badań własnych związanych z tematem wystąpienia.

- 12-13 kwietnia 2018 roku brałam czynny udział w IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej – teoria i praktyka „Profesjonalna edukacja sztuki i kultura artystyczna: wyzwania XXI wieku” na Uniwersytecie im. Borysa Grinchenka w Kijowie na Ukrainie. Wygłosiłam wówczas referat w języku angielskim: „The choral concert communication between the performer and the audience in creating the community of the event” („Komunikacja podczas koncertu chóralnego między wykonawcą a słuchaczem w budowaniu wspólnoty wydarzenia”). Wystąpienie połączone było z pokazem slajdów, a artykuł w języku angielskim oddano do druku.
- 4-6 czerwca 2018 roku wzięłam udział w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Chóralistyka – teoria i praktyka” w ramach Uniwersyteckiego Forum Dyrygentów w Olsztynie. Konferencję zorganizował Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie: Wydział Sztuki, Katedra Nauk o Sztuce i Wiedzy o Kulturze, Instytut Muzyki, Zakład Chóralistyki i Kształcenia Wokalnego. Wygłosiłam wówczas referat pt. „Komunikacja między dyrygentem a zespołem wokalnym. Wybrane zagadnienia”. Wystąpienie połączone było z pokazem slajdów, a artykuł pokonferencyjny oddano do druku.
- 11-12 grudnia 2018 roku byłam prelegentką podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Polska pedagogika wczesnoszkolna: teoria – badania – praktyka. Wiodące kierunki i szkoły naukowe”, odbywającej się pod patronatem Przewodniczącej Zespołu Edukacji Elementarnej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr hab. Józefy Bałachowicz. Konferencję zorganizowała Katedra Dydaktyki i Edukacji Szkolnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Wydział Nauk Społecznych, Instytutu Pedagogiki. W konferencji wzięli udział naukowcy z Polski, Francji, Włoch, Izraela, Libanu, Słowacji, Ukrainy, Australii. Wygłosiłam wówczas referat pt. „Współdziałanie studentów Wychowania Muzycznego w tworzeniu środków dydaktycznych dla nauczycieli na przykładzie słuchowiska słowno-muzycznego „Tajna misja Bombika”. (Participation of students of Musical Education in creating teaching resources for teachers on the example of radio play verbal-musical "Bombik's Secret Mission"). Wystąpienie – referat połączone z pokazem multimedialnym w języku angielskim. Artykuł złożono do druku.

Jestem również autorką 13 artykułów naukowych, które zostały opublikowane od momentu uzyskania stopnia doktora. Oto ich wykaz:

- „Rola techniki dyrygenckiej w procesie kształtowania interpretacji utworu chóralnego w zespole amatorskim”. Artykuł wydrukowano w publikacji „Wartości w muzyce. Studium monograficzne”. T. 1 (red.) J. Uchyła-Zroski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2008.
- „Rola pedagoga w kształtowaniu osobowości przyszłego dyrygenta chóralnego. Wybrane zagadnienia”. Artykuł opublikowano w „Wartości w muzyce. Wartości kształcące i kształtowane u studentów w toku edukacji szkoły wyższej”. T. 2; (red.) J. Uchyła-Zroski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2009.
- „Komunikacja werbalna i niewerbalna między dyrygentem a chórem. Wybrane zagadnienia”. Publikacja: „Wartości w muzyce. Nauczyciel akademicki jako badacz i twórca wartości”. T. 3; (red.) J. Uchyła-Zroski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2010.
- „Szumy w procesie komunikacji między dyrygentem a chórem. Wybrane zagadnienia”. Wydrukowano go w: „Konteksty Kształcenia Muzycznego. Zagadnienia ogólne”. TOM I; (red.) Ewa Kumik i Grażyna Poraj, Wydawnictwo AM im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź 2011.
- „Wspomaganie rozwoju dziecka poprzez bajkę muzyczną”. Artykuł wydrukowano w publikacji: „Edukacja i rozwój artystyczny dziecka” (praca zbiorowa pod redakcją naukową Jadwigi Uchyły-Zroski). Wydawcą była Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach, Mysłowice 2011.
- „Aktywność chóralna czynnikiem stymulującym rozwój kultury muzycznej mieszkańców Nawsia na Zaolziu”. Artykuł opublikowano w: „Wartości w muzyce. Muzyka w środowisku społecznym” Tom 4. Była to praca zbiorowa pod red. Jadwigi Uchyły-Zroski, wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012.
- „Dyrygent – nauczyciel jako realizator wychowania do kultury”, w: „Konteksty Kształcenia Muzycznego. TOM III Muzyka – Edukacja - Rozwój”; (red.) Ewa Kumik i Grażyna Poraj. Wydała go Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydawnictwo AM im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź 2013.

- „Zagadnienia wykonawcze i interpretacyjne wybranych utworów wokalnych Józefa Świdra”. Artykuł ukazał się w publikacji „Wartości w muzyce. Interpretacja w muzyce jako proces twórczy”. T. 5, praca zbiorowa pod red.: Jadwigi Uchyła-Zroski, wydana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach, 2013.
- Artykuł „Interdyscyplinarne koncerty Chóru „Gloriam Dei” powstał w ramach Beskidzkiego Festiwalu Nauki i Sztuki w Bielsku-Białej w latach 2010 -2013”. Ukazał się w: „Wartości w muzyce. Muzyka współczesna – teatr – media”. T.6, red. Jadwiga Uchyła-Zroski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014.
- „Praca nad wybranymi elementami emisji głosu w zespole amatorskim”. Artykuł ukazał się w publikacji: „Z zagadnień emisji głosu”, red. Hubert Miśka, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015.
- „Bajka terapeutyczna ‘Tajna misja Bombika’ i jej realizacja słowno-muzyczna”. Artykuł ukazał się w publikacji: „Sztuka i jej wartości”, red. nauk. J. Uchyła-Zroski, Zenon Mojżysz, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2017. Artykuł dostępny jest w wersji elektronicznej na <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=620166>.
- „The communication between a conductor and a choir in the creation of a musical work” („Komunikacja między dyrygentem a chórem w kreowaniu dzieła muzycznego”). Artykuł ukazał się w publikacji „Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі”: науковий журнал, Wydawnictwo Київський університет імені Бориса Грінченка 2017. Tekst w wersji angielskiej dostępny jest na <http://mmod.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/2#.Wld1KcbxLIU>.
- „Komunikacja między dyrygentem a zespołem wokalnym. Wybrane zagadnienia”. Artykuł ukazał się w publikacji: „Kreatywność we współczesnej chóralistyce” studia i materiały pod red. Krzysztofa D. Szatraskiego, Wydawnictwo Wydziału Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2018.

Do druku oddano kolejne 2 artykuły:

- „The choral concert communication between the performer and the audience in creating the community of the event” („Komunikacja podczas koncertu chóralnego między wykonawcą a słuchaczem w budowaniu wspólnoty wydarzenia”). Ma

ukazać się on w: „Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі”: науковий журнал, wydawnictwo Київський університет імені Бориса Грінченка.

- „Współudział studentów Wychowania Muzycznego w tworzeniu środków dydaktycznych dla nauczycieli na przykładzie słuchowiska słowno-muzycznego ‘Tajna misja Bombika’”. Wydruk przewidziano w Wydawnictwie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie.

Jestem także recenzentem czasopisma naukowego „Konteksty Kształcenia Muzycznego” Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Recenzowałam cztery artykuły:

Uczestniczyłam również w różnych projektach badawczych Uniwersytetu Śląskiego:

- „Warsztat dyrygencki w pracy z zespołami chóralnymi”. Projekt realizowany w latach 2012 i 2013, pod kierownictwem dr hab. prof. UŚ Huberta Miśki.
- „Specjalistyczna literatura muzyczna w działaniach zespołów wokalnych i instrumentalnych”. Projekt realizowany w latach 2010-2012, pod kierownictwem dr hab. Waldemara Stryka (2010, 2011) i dr hab. Huberta Miśki (2012).
- „Interpretacje muzyki polskiej i obcej w solistycznej i zespołowej działalności dyrygenckiej, wokalne i wokально-instrumentalne”. Projekt realizowano w latach 2013-2018, pod kierownictwem dr hab. prof. UŚ Huberta Miśki.
- „Zróznicowanie estetyczne kultury i muzyki”. Projekt realizowano w 2018 roku, pod kierownictwem dr hab. Bogumiły Miki.
- „Śpiew w inscenizacji. Sztuka interpretacji utworu muzycznego w teatrze piosenki”. Byłam kierownikiem tego projektu i realizowałam go jako badania własne w ramach konkursu wydziałowego w latach 2008-2010.

7. Prawykonania po uzyskaniu stopnia doktora sztuk muzycznych w zakresie dyscypliny artystycznej dyrygentura

W 2010 roku ukazała się płyta CD pt.: „Bajka o łaciatym słoniu Bombiku” obejmującą pięć światowych premierowych rejestracji utworów wokально-instrumentalnych autorstwa Bogusława Zeman w aranżacji Jacka Obstarczyka. W gronie wykonawców znalazł się Zespół wokalny i instrumentalny składający się ze studentów I, II, III roku Edukacji artystycznej

w zakresie sztuki muzycznej Instytutu Muzyki w Cieszynie pod moim kierownictwem. Wydawcą był Uniwersytet Śląski. Projekt sfinansowano ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Płyta zawiera słuchowisko słowno-muzyczne zrealizowane na podstawie książki Bogusława Zemana SSP „Bajka o łaciatym słoniu Bombiku”, wydanej przez Edycję Świętego Pawła w 2003 roku. Nagranie miało miejsce w czerwcu, listopadzie, grudniu 2009 roku oraz w styczniu 2010 roku w Instytucie Muzyki w Cieszynie. Reżyserem nagrania był dr hab. Krzysztof Gawlas. Autorem aranżacji na specjalne zamówienie jest Jacek Obstarczyk. Słuchowisko zawiera następujące utwory wokально-instrumentalne:

- „Złośliwa piosenka hien”, sł., muz. B. Zeman, opr. J. Obstarczyk,
- „Najsmutniejsza piosenka”, sł., muz. B. Zeman, opr. J. Obstarczyk,
- „Piosenka o Bambidu”, sł., muz. B. Zeman, opr. J. Obstarczyk,
- „Mamucia piosenka”, sł., muz. B. Zeman, opr. J. Obstarczyk,
- „Dobrze jest żyć”, sł., muz. B. Zeman, opr. J. Obstarczyk”.

W 2016 r. miała miejsce światowa premierowa rejestracja sześciu utworów wokально-instrumentalnych w opracowaniu dr Karola Pyki, w ramach słuchowiska „Tajna misja Bombika”. Wśród wykonawców znalazł się Zespół wokalny i instrumentalny złożony ze studentów EA II z Instytutu Muzyki, w ramach zajęć Warsztaty Muzyczne w roku akademickim 2015/2016. Byłam kierownikiem projektu i dyrygentem zespołu wykonawczego. Płyta została wydana przez Uniwersytet Śląski w 2016, a sfinansowano ją ze środków MNiSW. Słuchowisko powstało na podstawie książki Bogusława Zemana SSP „Przygody słonika Bombika”, wydanej przez Edycję Świętego Pawła w 2015 roku. Nagrane utwory to:

- „Uwierzcie mi”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka,
- „Hej, ratować świat!”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka,
- „Oj, szarańcza zła”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka,
- „Zła kłótnia”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka,
- „Warto szukać zgody”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka,
- „Nie jesteś sam!”, sł., muz. B. Zeman, opr. K. Pyka.

Dnia 17 grudnia 2017 roku miało miejsce światowe prawykonanie utworu „Światłość przychodzi na świat”, sł., muz. Sally DeFord, tłum. Piotr Sikora, w aranżacji Karola Pyki. Opracowanie powstało specjalnie dla Chóru Żeńskiego „Melodia”. Wykonawcą był Chór

Żeński „Melodia” pod moją dyrekcją, a także Filip Chobot, fortepian. Prawykonanie odbyło się podczas Koncertu Bożonarodzeniowego Chóru Żeńskiego „Melodia” w Śląskim Kościele Ewangelicko-Augsburskiego Wyznania w Nawsiu w Republice Czeskiej.

Podczas koncertu, o którym wspomniano powyżej, 17 grudnia 2017 roku, miało miejsce kolejne prawykonanie z moim udziałem. Był to utwór „Mizerna cicha”, sł. Teofil Lenartowicz, muz. Jan Gall, w aranżacji Antoniego Zoły i Karola Pyki. Również ta aranżacja powstała dla Chóru Żeńskiego „Melodia”. Wykonawcami byli: Chór Żeński „Melodia” pod moją dyrekcją oraz Filip Chobot, fortepian.

Kolejne światowe prawykonanie utworu miało miejsce 5 sierpnia 2018 roku. Był to utwór „Zachodzi słoneczko za Kozubowóm”, w opracowaniu Karola Pyki. I ta aranżacja powstała specjalnie dla Chóru Żeńskiego „Melodia”. Wykonawcami byli: Aleksandra Morcinek – mezzosopran solo, Joanna Lipowczan-Stawarz – fortepian, Chór Żeński „Melodia” pod moją dyrekcją. Wydarzenie miało miejsce podczas 71. „Gorolskiego Świąta”, w ramach -55. Tygodnia Kultury Beskidziej – Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych pod patronatem Hejtmana Moravskoslezského kraje Ivo Vondráka oraz Konsula Generalnego RP w Ostrawie Janusza Bilskiego. Jest to drugi najstarszy festiwal folklorystyczny w Republice Czeskiej i największy organizowany przez organizację pozarządową; uczestniczyło w nim ok. 15 tysięcy osób. Wydarzenie odbyło się w Amfiteatrze w Lasku Miejskim w Jabłonkowie w Republice Czeskiej.

12 grudnia 2018 roku miało miejsce światowe prawykonanie utworu w opracowaniu Karola Pyki „W Dawidowym cichym mieście”, sł. Cecil F. Aleksander (1818-1895), muz. Henry J. Gauntlett (1805-1876). Utwór został zaaranżowany przez Karola Pykę na specjalne zamówienie Chóru Żeńskiego „Melodia”. Wśród wykonawców znaleźli się Aleksandra Morcinek – mezzosopran solo, Joanna Lipowczan-Stawarz – fortepian, Chór Żeński „Melodia” pod moją dyrekcją. Prawykonanie odbyło się podczas koncertu pt. „Gloria Musica”. Był to Tradycyjny Koncert Bożonarodzeniowy, zorganizowany przez Pěveckého sdružení Martinů Třinec, Ośrodek Kultury i Edukacji „Trisia”, Třinec w Republice Czeskiej.

Do światowych premierowych rejestracji utworów należy również zaliczyć cztery utwory Pawła Łukaszewskiego stanowiące część płyty „Beatus Vir”, dzieła habilitacyjnego, o którym informacje zostały podane w punkcie 2. Są to następujące utwory:

- „Splendor Patriae – Beatus vir, Sanctus Stanislaus” (2003),
- „Beatus vir, Sanctus Ioannes de Dukla” (2001), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski,
- „Gloria Gentis – Beatus vir, Sanctus Sigismundus” (2003/2007), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski,

- „Beatus vir, Cardinalis Wyszyński” (2001), sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski.

8. Działalność na rzecz Instytutu Muzyki, Wydziału Artystycznego w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Oprócz pracy dydaktyczno-naukowej prowadziłam działalność organizacyjną i promocyjną na rzecz Instytutu Muzyki, Wydziału Artystycznego w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od października 2008 biorę udział w pracach Rady Wydziału Artystycznego. W roku 2008/2009 oraz 2009/2010, w ramach pracy społecznej, sporządzałam harmonogramy zajęć na studia zaoczne w Instytucie Muzyki. W 2012 roku brałam udział w pracach Wydziałowej Komisji Egzaminacyjnej podczas obron prac dyplomowych w Instytucie Muzyki. W roku akademickim 2012/2013 uczestniczyłam również w pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia w Instytucie Muzyki. W latach 2012-2015 byłam koordynatorem Komisji ds. Interesariuszy w Instytucie Muzyki. Współpracę w tym zakresie kontynuuję do dziś. W roku akademickim 2012/2013 brałam udział w pracach Komisji ds. Promocji Wydziału Artystycznego UŚ w Cieszynie, uczestniczyłam w pracach Rady Instytutu Muzyki, a także byłam opiekunem praktyk na studiach zaocznych na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Od 2017 roku pełnię funkcję opiekuna roku.

Z okazji 80-tej rocznicy urodzin Józefa Świdra zorganizowałam koncert „Chóry śpiewają muzykę Józefa Świdra. Z muzycznym hołdem Jubilatowi”. Koncert odbył się 8 grudnia 2010 roku w kościele ss. Boromeuszek w Cieszynie. W koncercie wzięły udział liczne zespoły: Chór Mieszany „Echo” z Zebrzydowic pod dyrekcją Jadwigi Sikory, Chór Mieszany „Lutnia” ze Strumienia pod dyrekcją Barbary Garus, Chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” pod dyrekcją Izabelli Zieleckiej-Panek, Chór Kameralny „Absolwent” pod dyrekcją Haliny Goniewicz-Urbaś, Zespół Kameralny „Ad libitum” pod dyrekcją Izabelli Zieleckiej-Panek i Chór Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach pod dyrekcją Aleksandry Paszek-Trefon.

13 stycznia 2018 roku reprezentowałam i promowałam Instytut Muzyki na koncercie jubileuszowym z okazji 15-lecia działalności chóru mieszanego „Zasolnica”, działającego przy Domu Kultury w Porąbce, który od 2015 roku prowadzi absolwentka Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego w Cieszynie, Barbara Gacek. Koncert odbył się w sali widowiskowej Domu Kultury w Porąbce.

W 2017 roku współpracowałam przy organizacji III Międzynarodowego Festiwalu Muzyki im. Józefa Świdra. Prowadziłam wstępne rozmowy z Evą Šeinerovą i Martiną Juríkovą – dyrygentkami zespołu „Koncertní sbor Permoník” z Karwiny w Republice Czeskiej, który wziął udział w koncercie Gwiazd Festiwalu. Podjęłam się także wstępnych ustaleń na temat poprowadzenia przez Evę Šeinerovą, założycielką i wieloletnią dyrygentką „Permonika”, Seminarium i Międzynarodowych Warsztatów dla Dyrygentów w ramach festiwalu.

14 marca 2018 roku przeprowadziłam warsztaty śpiewu wielogłosowego w ramach Dnia Otwartego na Wydziale Artystycznym w Cieszynie, w Instytucie Muzyki.

9. Współpraca z instytucjami oświatowymi i kulturalnymi w Polsce i w Czechach

Staram się aktywnie włączać w różne lokalne inicjatywy mające na celu promocję kultury muzycznej i doskonalenie osób podejmujących aktywność w tym zakresie. Kilkakrotnie byłam jurorem konkursów muzycznych organizowanych w Polsce i w Czechach.

Szkoła Podstawowa nr 4 w Cieszynie, organizator Międzyszkolnych Konkursów Piosenki „Co babcia i dziadek śpiewali, kiedy byli mali”, zaprosiła mnie do wzięcia udziału w tych przedsięwzięciach w charakterze jurora, co nastąpiło: 22 maja 2014 roku (I konkurs), 16 czerwca 2015 roku (II konkurs) i 30 maja 2018 roku (V konkurs), kiedy to pełniłam funkcję przewodniczącej jury podczas Powiatowego przeglądu zespołów dziecięcych działających w szkołach podstawowych i gimnazjach.

19 stycznia 2016 roku byłam jurorem XI Przeglądu Szkolnej Działalności Śpiewaczej „Impresje zimowe”, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Artystyczne ARS MUSICA w Czeskim Cieszynie oraz Centrum Pedagogiczne Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie i Kościół Ewangelicki w Trzyńcu w Republice Czeskiej.

30 stycznia 2018 roku jako juror oceniałam występy dzieci i młodzieży w ramach XII Przeglądu Szkolnej Działalności Śpiewaczej, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Artystyczne ARS MUSICA w Czeskim Cieszynie oraz Centrum Pedagogiczne Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie i Dom PZKO w Mostach koło Jabłonkowa w Republice Czeskiej.

10. Udział w szkoleniach, nagrody i wyróżnienia po uzyskaniu doktora sztuk muzycznych w zakresie dyscypliny artystycznej dyrygentura

Mając na uwadze ciągły rozwój warsztatu dyrygenckiego uczestniczyłam w szkoleniach, warsztatach doskonalących i seminariach dla dyrygentów. W 2007 brałam udział w Międzynarodowym Seminarium dla Dyrygentów Chórów podczas XX Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego Vranov nad Topľou na Słowacji. W 2009 roku uczestniczyłam w Międzynarodowym seminarium dla dyrygentów chórów organizowanym w ramach 44. Międzynarodowego Festiwalu Pieśni Chóralnej w Międzyzdrojach. W latach 2010-2012 brałam udział w seminariach dla dyrygentów chórów, muzyków i muzykologów w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”.

Za działalność artystyczno-badawczą otrzymałam w 2010 roku Nagrodę Indywidualną III stopnia Rektora UŚ w Katowicach oraz Srebrną Odznakę Honorową przyznaną przez Zarząd Polskiego Związku Chórów i Orkiestr Oddziału Zagranicznego w Czeskim Cieszynie (2010). Ponadto w 2015 roku Unie českých pěveckých borů przyznała mi Srebrną Odznakę. W tym roku otrzymałam również Międzynarodową Nagrodę im. Stanisława Moniuszki za wybitne zasługi dla społecznego ruchu muzycznego i dokonania w budowaniu trwałych wartości etycznych, których źródłem jest piękno pieśni i tradycji muzykowania na Śląsku. W 2016 roku Chór Żeński „Melodia” pod moją dyrekcją otrzymał na XII Międzynarodowym Festiwalu Chórów „Gaude Cantem” im. Kazimierza Fobera w Bielsku-Białej nagrodę specjalną – Wyróżnienie Katedry Dyrygentury Chóralnej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach za pielęgnowanie wielopokoleniowej tradycji śpiewaczej. W 2017 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda uhonorował działalność artystyczną zaolziańskiego Chóru Żeńskiego „Melodia” pod moją dyrekcją Dyplomem Uznania za pielęgnowanie i promowanie kultury i tradycji polskiej mniejszości narodowej w Republice Czeskiej.

11. Zakończenie

Moje 20-letnie doświadczenie dyrygenta chóralnego i nauczyciela akademickiego utwierdziło mnie w przekonaniu o słuszności życiowego wyboru. Obrana przed laty droga zawodowa jest dla mnie wielką radością, pasją, ciągłym źródłem nowych inspiracji, wyzwań i poszukiwań naukowo-artystycznych. Niezwykle ważne jest dla mnie nieustanne

doskonalenie warsztatu dyrygenckiego, permanentny rozwój związany z pracą dydaktyczną, a także dzielenie się zdobytym doświadczeniem podczas konferencji naukowych.

Swoistą i wyjątkowo istotną dziedziną mojej działalności artystyczno-naukowej jest praca z Polakami mieszkającymi na Zaolziu w Republice Czeskiej. Wiąże się ona z troską o to, aby służyć pomocą temu środowisku w pielęgnowaniu i miłowaniu polskości. Szczególnym wyzwaniem w tym względzie jest promowanie polskiej kultury, prezentacja, upowszechnianie i interpretacja dziedzictwa kulturowego polskiego społeczeństwa w Republice Czeskiej. Staram się o pobudzanie i inspirowanie Rodaków, w tym także młodego pokolenia, do odkrywania i kultywowania polskiej tradycji, wartości, kultury muzycznej i języka ojczystego. Takie działania przyczyniać się mogą do integracji polskiego społeczeństwa w jego wielopokoleniowej tkance. Służą również promocji przyjaznego i ubogacającego współistnienia mniejszości polskiej z czeskim środowiskiem lokalnym.

Żywię ogromną nadzieją, że moje wysiłki artystyczno-naukowe w dalszym ciągu będą przynosiły oczekiwane owoce i przyczynią się do budowania wspólnoty wartości w środowiskach, w których dane mi jest pracować.

